

Länsstyrelsen i Örebro län

En del av din vardag

Länsstyrelsen
Örebro län

Innehåll

<i>I demokratins tjänst</i>	2
Vad gör vi på Länsstyrelsen?	3
<i>Lantbruk och landsbygd</i>	4
En levande landsbygd	5
<i>Näringsliv och föreningar</i>	6
Annika utvecklar landsbygden	7
<i>Djur och natur</i>	8
Vår skyddade natur - nationalparker och naturreservat	9
Djurskydd och livsmedelproduktion går hand i hand	10
Älgförvaltningen med ökat engagemang	11
<i>Miljö och klimat</i>	12
Värna Alsen - en riktig framgångssaga	13
Hållbarhet i sikte!	14
På väg mot en bättre miljö	15
<i>Människa och samhälle</i>	16
Fria val	17
Verktyg för ett mer jämställt Örebro län	18
En del av framtidens Sverige	19
Räddningstjänsten som alltid är redo	20
Samverkan som ger resultat	21
<i>Samhällsplanering och kulturmiljö</i>	22
Planer för ett bättre samhälle	23
Länets digitala agenda - en strategi med möjligheter	24
Vi utforskar, bevarar och sprider kunskap	25
<i>12 saker om Länsstyrelsen</i>	27

I DEMOKRATINS TJÄNST

Länsstyrelsen har en unik ställning i det svenska demokratiska systemet. Vi är en viktig länk mellan länets kommuner och människorna som bor här å ena sidan och regering, riksdag och centrala myndigheter å den andra sidan.

Våra uppdrag spänner över många olika områden. Vi jobbar för en levande landsbygd, vi sköter naturreservat, samverkar för ett drogfritt län och försöker bygga ett samhälle som klarar klimatförändringar. De frågor som vi jobbar med finns ofta nära människors vardag. Det kan handla om infrastruktur, samhällsplanering, miljömål, jämställdhet och integration. Den röda tråden är att vi arbetar på regeringens uppdrag. Länsstyrelsen ska se till att regeringen och riksdagens beslut får så bra effekt som möjligt i länet.

Vi har ett särskilt uppdrag att skapa helhetslösningar. Det betyder att vi bidrar med kunskap, samordning och utveckling. Ta till exempel om en ny väg ska byggas. Då måste vi väga in behoven av bra kommunikation för de

människor och företag som finns här, mot effekterna på naturen, kulturvärden, miljön och hälsan.

I den här broschyren kan du läsa om några av de verksamheter vi arbetar med. Det är både vi på Länsstyrelsen och andra som här berättar om vårt arbete i länet. Du kan bland annat läsa om Behroz Kurdahmadi och Peter Strands jämställdhetsarbete och Anna Erikssons engagemang i klosterruinen Ramundeboda.

Men allt vi gör får inte plats här. Vill du läsa om andra sakområden så finns det mer information på vår webbplats www.lansstyrelsen.se/orebro.

Varmt välkommen till
Länsstyrelsen i Örebro län!

Rose-Marie Frebran

Rose-Marie Frebran, Landshövding

Läs om vad några av oss gör på jobbet och varför vi tycker det är så bra på Länsstyrelsen.
www.lansstyrelsen.se/orebro/vamedarbetare

VAD GÖR VI PÅ LÄNSSTYRELSEN?

Länsstyrelsen är en mångsidig myndighet med arbetsuppgifter som spänner över stora delar av samhället. Detta återspeglas i de olika kompetenser som personalen på Länsstyrelsen representerar. Hos oss möter du bland annat biologer, arkitekter, veterinärer, jurister, agronomer, antikvarier, samhällsvetare, ekonomer, kommunikatörer, miljöhandläggare, arkeologer med flera. Vi är cirka 190 medarbetare och totalt beslutar vi i fler än 16 500 ärenden under ett år.

Vi som jobbar på Länsstyrelsen stöter ofta på frågor där olika behov och krav måste vägas samman till bästa tänkbara helhetslösning. Det vanliga är att olika specialister samarbetar för att hantera alla aspekter av ett enskilt ärende.

För att klara våra uppdrag arbetar vi på många olika sätt. Vi ger råd och information. Vi ger tillstånd, prövar överklaganden av kommunala beslut och vi ger bidrag till olika verksamheter. Vi utövar tillsyn vilket innebär att vi kontrollerar att den som driver en verksamhet följer de lagar och riktlinjer som finns. Vi samordnar länets krafter genom att ta

initiativ till olika möten, nätverk och aktiviteter. Vår vision är att vara en samlade kraft för länet.

Landshövdingen är chef för Länsstyrelsen och utses av regeringen. Landshövdingen i Örebro län heter Rose-Marie Frebran. I varje län finns också ett länsråd, som leder det dagliga arbetet. I Örebro län är det Kjell Unevik som är länsråd.

Örebro län, ligger centralt i Sverige och har cirka 280 000 invånare fördelade på 12 kommuner.

LANTBRUK & LANDSBYGD

Inom området lantbruk och landsbygd arbetar vi med lantbruk, landsbygdsutveckling, jordbruksstöd och djurhållning.

Länsstyrelsen arbetar för att det regionala lantbruket ska bli konkurrenskraftigt och långsiktigt hållbart. Vi arbetar också för att den ekologiska odlingen ökar och värdefulla natur- och kulturlandskap bevaras. I en levande landsbygd ska det även finnas alternativa sysselsättningar, god service och attraktiva boendemiljöer.

På vår webbplats www.lansstyrelsen.se/orebro kan du bland annat läsa om de bidrag du kan söka och det vi har tillsyn över inom området lantbruk och landsbygd.

En levande landsbygd

På Länsstyrelsen arbetar vi för att jordbruksnäringen i länet ska utvecklas. Ett livskraftigt jordbruk är förutsättningen för ett öppet odlingslandskap och en levande landsbygd. I våra uppgifter ingår att informera, handlägga och besluta om stöd och ersättningar till lantbruks- och landsbygdsföretagare.

Länsstyrelsen arbetar för att lantbruket ska bli mer långsiktigt hållbart, för att öka den ekologiska odlingen och för att bevara våra värdefulla betesmarker. Målet är en levande landsbygd med ett aktivt lantbruk.

Ett av de viktigaste medlen för att nå dessa mål är att använda olika stöd och ersättningar som finns för lantbrukare. Varje år beslutar vi om olika EU-ersättningar till lantbruket. En del av de ersättningar vi ger är till för att gynna växter och djur som bidrar till ökad biologisk mångfald.

Genom att informera och ge råd till lantbrukare och andra landsbygdsföretagare arbetar vi för att utveckla landsbygden i en positiv riktning, såväl miljömässigt, ekonomiskt som socialt. Vi hjälper vår målgrupp via telefon, mejl och besök. När det gäller jordbruksstöd erbjuder vi lån av dator vid ansökansperioden samt telefonsupport kvällar och helger tillsammans med andra länsstyrelser.

Utöver detta erbjuder vi även kompetensutveckling för landsbygdsföretagarna. Det kan vara i

syfte att öka företagets konkurrenskraft, för att främja miljökunskandet eller ge specifik kunskap nödvändig för det enskilda företaget.

I vårt arbete ingår även att svara på frågor om stöd villkor och ansökningsprocessen. Ansökningarna handläggs och kontrolleras av oss innan vi fattar beslut om stöd och utbetalningar. Vi besöker även ett stort antal gårdar årligen för att kontrollera exempelvis skötselvillkor, djurmärkning och arealer.

De vanligaste ärendena inom området är ärenden om gårdsstöd och olika miljöersättningar.

- I Örebro län finns cirka 105 000 hektar åkermark och närmare 8 500 hektar betesmark.
- Antalet lantbrukare i länet är cirka 2 400.
- EU-stöden till länets lantbruk uppgår till drygt 300 miljoner kronor per år.

A hand is shown from the left, holding a coin and dropping it into the top of a white ceramic piggy bank. The piggy bank is positioned on the right side of the frame. The background is a solid, vibrant red color. The piggy bank has a simple, stylized design with black dots for eyes and nostrils.

NÄRINGSLIV & FÖRENINGAR

Inom området näringsliv och föreningar arbetar vi med näringslivsutveckling, projektstöd, företagsstöd, konkurrens, bevakningsföretag, bilskrotning, pantbanker, penningtvätt, stiftelser, spel och sport.

Länsstyrelsen arbetar för ekonomiskt hållbar utveckling och ökad sysselsättningen. Vi uppmuntrar näringslivet att arbeta med frågor som rör jämställdhet, miljö och integration. Vi ger tillstånd, auktoriserar och hanterar tillsyn inom många områden i närings- och föreningsliv. Vi hanterar även tillstånd att anordna kampsportsmatcher i hela landet.

På vår webbplats www.lansstyrelsen.se/orebro kan du bland annat läsa om de bidrag du kan söka och det vi har tillsyn över inom området näringsliv och föreningar.

Annika *utvecklar* landsbygden

Länsstyrelsens arbete med att utveckla landsbygden går bland annat ut på att stödja olika aktörers idéer och engagemang så att det blir lättare att driva företag, finna sysselsättning och få en attraktiv livsmiljö. Annika Hübbinette Sundström är en idérik och driftig entreprenör som fått stöd av Länsstyrelsen och tillsammans med sin man driver ett lantbruk strax utanför Örebro. Här utvecklar och genomför hon även de affärsidéer som både bidrar till gårdens utveckling och som skapar arbetstillfällen åt andra.

– Eftersom vi har ett lantbruk har vi alltid haft ett gott samarbete med Länsstyrelsen kring jordbruksstöd och mycket annat, så jag hade god kännedom om deras verksamhet, berättar Annika. När jag skulle starta min första verksamhet utanför lantbruket var det naturligt att se om jag kunde få någon form av bidrag eller stöd från dem – och det gjorde det. Därmed kunde jag gå vidare och starta min spaverksamhet.

– Sedan dess har Länsstyrelsen funnits med mig hela tiden när jag har investerat, utvecklat och gjort nya satsningar. Kan Länsstyrelsen inte hjälpa till själva så hänvisar de mig i rätt riktning. Under åren har jag öppnat en gårdsbutik, utvecklat spaverksamheten med flera aktiviteter och kompletterat med boende i lappkåtor. Nu senast har jag även tagit över friluftsgården i Blankhult, fortsätter Annika. Vi vill behålla vårt spa familjärt och naturnära men kommer exempelvis att anordna fler aktiviteter och evenemang i Blankhult.

– Tack vare investeringsbidragen har jag kunnat utveckla verksamheten snabbare. Stödet har gjort det lättare att fatta beslut. Att söka bidrag och stöd innebär en hel del pappersarbete men det har jag förståelse för och det är helt klart värt arbetet. Länsstyrelsen är duktiga på att utveckla naturturismen och jag kommer inte tveka att fortsätta att använda deras hjälp för fortsatt utveckling av verksamheten, avslutar Annika Hübbinette Sundström.

För dig som är aktiv på landsbygden finns
möjlighet att söka olika typer av stöd och bidrag.
Läs mer om detta på vår webbplats
www.lansstyrelsen.se/orebro.

DJUR & NATUR

Inom området djur och natur arbetar vi med skyddad natur, friluftsliv, fiske, hotade växter och djur, rovdjur, jakt och vilt, motortrafik i naturen, djurskydd och smittskydd.

Länsstyrelsen arbetar bland annat för att bevara länets värdefulla växter, djur och naturmiljöer. Vi bildar och sköter om naturreservat, arbetar för friluftsliv och naturupplevelser. Vi inventerar arter och naturmiljöer samt hanterar frågor om jakt och fiske.

På vår webbplats www.lansstyrelsen.se/orebro kan du bland annat läsa om de bidrag du kan söka och det vi har tillsyn över inom området djur och natur.

Vår skyddade natur – nationalparker och naturreservat

Länsstyrelsen bildar naturreservat och ansvarar för att vårda och förvalta nationalparker och naturreservat. I Örebro län finns två nationalparker och omkring tvåhundra naturreservat. Här finns Kilsbergens klara sjöar, Vätterns norra skärgård och utforskade bergslagsskogar. Här finner du våra vanligaste djur, växter och svampar, men också sällsynta arter som flodpärlmussla, guckusko hasselmus och varg.

I förvaltningen av länets naturreservat och nationalparker ingår att anlägga och upprätthålla stigar, rastplatser, skyltar och andra anordningar. Vi vårdar också naturen genom att till exempel låta beta eller slåtta ängar och gräsmarker, genom att gallra och bränna skog eller genom åtgärder för specifika arter. Vi informerar om områdena och hur vi vårdar dem samt följer upp hur natur och besökare påverkas och förändras.

Tiveden och Garphyttan är länets två nationalparker. Tiveden ligger i de södra länsdelarna, i Laxå kommun. Terrängen är starkt kuperad och skogslandskap med små tjärnar och stora klippblock formar landskapet. Varje år kommer omkring 110 000 besökare till Tivedens nationalpark, vilket gör den till en av landets mest besökta.

Vid foten av Kilsbergen ligger en av Sveriges äldsta nationalparker – Garphyttans nationalpark. Här bevaras ett gammalt odlingslandskap som präglats av den steniga och backiga terrängen. Tivedens och Garphyttans nationalparker förvaltas av Länsstyrelsen i Örebro län.

I nationalparkerna och naturreservaten finns vandringsstigar att följa, ofta med rast- och eldplatser. I flera av reservaten kan du ta med tält och övernatta, i andra går det att sova i vindskydd. Ibland är det tillåtet att cykla eller rida, men läs noga på skyltarna vad som gäller för varje reservat.

Några av våra naturreservat och nationalparker har anpassats för att underlätta för dig som sitter i rullstol, har svårt att gå eller vill ta med barnvagnen. För två av våra naturreservat, Skärmarbodabergen och Knuthöjds mossen, finns ljudguider som berättar om platser eller händelser i reservatet.

På Länsstyrelsens webbplats www.lansstyrelsen.se/orebro/naturreservat finns information om länets nationalparker och naturreservat. I många fall finns informationen på svenska, engelska och tyska. Här hittar du även en teckentolkad utflyktsguide.

Djurskydd och livsmedelsproduktion går hand i hand

På Länsstyrelsen i Örebro län ligger ansvaret för djurskydd, djurhälsa, djurhälsopersonal samt kontroll i primärproduktion av livsmedel och foder inom samma verksamhetsområde. Att samla dessa funktioner inom ett och samma verksamhetsområde möjliggör en helhetssyn som innebär många fördelar.

Frågorna kring djurskydd är omfattande och komplexa. Förutom att rycka ut i akuta situationer när sällskapsdjur far illa är det många områden som ska knytas samman när djurens boende och levnadsvillkor ställs i fokus. Tillsynen inom djurskyddet består dels av kontroller efter anmälan och dels av planerade besök på lantbruk och verksamheter med sällskapsdjur som exempelvis hundpensionat, zooaffärer och ridskolor. Tillsynen gäller djurens hela livscykel, från semistationer till hantering och transport av döda djur.

Länsstyrelsen ansvarar också för tillsyn av djurhälsopersonal som veterinärer och djursjukvårdare. I tillsynen ingår även att granska användningen av antibiotika inom lantbruket.

Det är också Länsstyrelsen som ger tillstånd till verksamheter med sällskapsdjur och offentlig förevisning av djur, till exempel djurparker. Även ritningarna vid om- och nybyggnation av djurstallar förgranskas utifrån djurskyddslagen,

så att de är anpassade för djurens bästa när det gäller storlek och funktion.

Primärproduktion av livsmedel och foder innebär produktion av foder till djurhållningen samt de djur och växter som ingår i det första ledet av livsmedelskedjan. Länsstyrelsen kontrollerar produktionen av foder för att säkerställa att maten som djuren äter är säker både för djuret – och i nästa led för människan. Kontrollen vid produktion av exempelvis kött, mjölk och spannmål är första steget till att säkerställa att vår mat lever upp till de krav som ställs på dessa råvaror.

Länsstyrelsen reviderar även kommunernas tillsyn av exempelvis restauranger och skolkök samt hjälper dem med information och samordning.

Det är många områden som måste kontrolleras och utvecklas för att trygga bra djurhållning och säker mat.

Älgförvaltning med ökat *engagemang*

I Örebro län finns åtta älgförvaltningsområden uppbyggda av älgskötselområden och licensområden. Älgförvaltningsområdena följer, för älgstammen, naturliga avgränsningar. Det kan vara större vägar, vattendrag eller andra hinder. Till varje älgförvaltningsområde har Länsstyrelsen utsett en älgförvaltningsgrupp bestående av jägare och markägare som tillsammans ansvarar för älgstammens utveckling i området.

Efter de förändringar som skett inom älgförvaltningen har markägarna blivit mer aktiva och lägger nu ner stora resurser på att förbättra förvaltningen.

– Målet är att vi ska ha en älgstam av hög kvalitet anpassad efter de betesresurser som finns i området, berättar Gerhard Niebl som är markägarrepresentant för Sveaskog i Malingsbo älgförvaltningsområde. Det krävs kunskap för att nå ett bra resultat. Som underlag har vi bland annat inventering av älgstammen och av skadorna på skogen. Älgarna äter tallskott på vintern och om det är stor konkurrens om sommarbetet äter älgarna tall även på sommaren. Det är stora värden som står på spel och mycket skog som blir förstörd när älgstammen blir för stor. Dessutom ökar risken för trafikolyckor.

– Arbetet går till så att älgförvaltningsgrupperna tar fram en förvaltningsplan som ska godkännas av Länsstyrelsen. Förvaltningsplanen ger råd och riktlinjer för älgskötselområdena inom älgförvaltningsområdet. Varje älgskötselområde tar

sedan fram en skötselplan för sitt område.

– Samarbetet fungerar mycket bra, Länsstyrelsen har kunskigt folk som engagerar sig. När det finns frågetecken kring tolkningar hjälper de oss att lösa problemen i praktiken, säger Gerhard.

– Inom Malingsbo älgförvaltningsområde är målsättningen för tall att 70 procent av de högre stammarna ska vara oskadade och de årliga skadorna i beteshöjd får vara 2-5 procent. Inom Malingsbo har vi vinterskador på 5 procent men också sommarskador på 4 procent, så här ligger skadorna på skogen för högt. Även lövträden drabbas av älgarnas bete och de hinner bara växa till buskar istället för riktiga träd. Jag tycker ändå att framtiden ser ljus ut. Älgförvaltningsplanen går säkert att utveckla och göra bättre men dialogen mellan markägare, jägare och Länsstyrelsen är bättre än tidigare. Nu är det lättare att diskutera och lösa de problem som finns, avslutar Gerhard Niebl.

MILJÖ & KLIMAT

Inom området miljö och klimat arbetar vi med klimat och energi, miljömål, tillståndet i miljön, vatten, hälsoskydd och verksamheter med miljöpåverkan

Länsstyrelsen samordnar miljö- och klimatarbetet i länet. Vi övervakar, informerar och sprider kunskap för att nå de svenska miljömålen. Vi beslutar om tillstånd till verksamheter som påverkar miljön samt genomför tillsyn av dem. Vi arbetar också med hälsoskyddsfrågor genom att upptäcka, förebygga och undanröja hälsorisker för invånarna i länet.

Vi har många uppdrag när det gäller vattenfrågor – vi har tillsyn över vattenverksamheter det vill säga arbeten i vatten och reglering av vatten som exempelvis dammar, vi beslutar om vattenskyddsområden och övervakar hur länets vatten mår. Hos oss söks tillstånd för utsläpp till vatten, för markavvattning och för fisk- och kräftutsättningar.

På vår webbplats www.lansstyrelsen.se/orebro kan du läsa mer om vilka tillstånd som finns att söka och vad vi tillsynar inom området miljö och klimat.

Harry Lundin.

Värna Alsen – en riktig framgångssaga

Det finns gott om vatten i Sverige men tillgång till rent vatten är ingen självklarhet. Försurning, övergödning och miljögifter är exempel på problem som hotar sjöar, åar, älvar och grundvatten. Det är därför viktigt att vattnet förbättras och skyddas, så att både vi och kommande generationer har tillgång till vatten av god kvalitet. Sjön Alsen, som sammankopplar Askersund och Vättern, har upprepade gånger drabbats av algblooming på grund av övergödning. Om inget gjordes skulle läget fortsätta att förvärras. Därför drog Länsstyrelsen och Sydnärkes miljöförvaltningen igång projektet "Värna Alsen".

– För att nå resultat var vi tvungna att hitta ett nytt sätt att arbeta med vattenförvaltning, berättar Harry Lundin, som då var miljöchef på Sydnärkes miljöförvaltning. Projektet blev en uppstart för en ny och bättre samarbetsmodell mellan kommun, Länsstyrelsen, berörda markägare och boende.

– Länsstyrelsen genomförde en utredning som var ett utmärkt beslutsunderlag när handlingsplanen togs fram. Vi satsade på att kommunicera problem och lösningar till alla parter som kunde påverka utvecklingen. Politiker, tekniska förvaltningen, lantbrukare, boende och media har alla varit viktiga för att vända Alsens negativa trend.

– Tack vare utredningens kvalitet gick det bra att förklara för alla varför något måste göras. De tre baden, båtlivet, hamnen i Askersund och den livskvalitet sjön skapar var alla hotade. När alla förstod problemen var de även villiga att försöka lösa dem.

– När vi startade "Värna Alsen" fanns det 400 enskilda avlopp som ledde ut i sjön, 200 av dessa är åtgärdade. Kommunens reningsverk har minskat utsläppen från 200 kilo fosfor per år till mindre än 50 kilo, vilket är väldigt lågt. Lantbrukarna runt sjön har tagit stort ansvar och minskat sina utsläpp genom att bygga fosforfällor som kraftigt minskar övergödningen, fortsätter Harry. Över huvud taget är det många frivilliga insatser och många engagerade personer som har gjort att projektet blivit så framgångsrikt.

– Alsen har blivit en modell för hur vi arbetar med andra sjöar och vattendrag för att nå god vattenstatus, både här i Sydnärke och i andra kommuner i länet. Inom "Värna Alsen" går arbetet vidare genom att fler avlopp åtgärdas och tack vare Länsstyrelsens engagerade rådgivning och stöd till lantbruket kommer även utsläppen härifrån att minska ytterligare, avslutar Harry.

Hållbarhet i sikte!

Regering och riksdag fattar beslut om nationella miljömål. Länsstyrelsen bryter ned dessa i uppföljningsbara mål för länet. Arbetet med att nå miljömålen sker i samverkan med länets aktörer. Länsstyrelsen ansvarar även för att samordna uppföljningen av länets miljöarbete och att följa upp om vi når de regionala miljömålen.

Länsstyrelsen har uppdraget att samordna det regionala arbetet för att uppnå de svenska miljömålen. I samverkan med Skogsstyrelsen beslutar vi, efter samråd med länets aktörer, om miljömål och åtgärdsprogram för Örebro län. För drygt åtta år sedan antogs regionala miljömål för länet som löper till år 2020.

Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. Utöver generationsmålet finns 16 nationella miljö kvalitetsmål med preciseringar samt etappmål.

Vi har ett bra och effektivt miljöarbete i Örebro län. I vårt län har vi minskat våra klimatpåverkande utsläpp med nästan 20 procent sedan 1990. Inom arbetet för minskad övergödning har vi de senaste åren inventerat och åtgärdat bristfälliga avlopp och inom några särskilt

prioriterade områden har projekt för att minska belastningen från jordbruket kommit igång. Stora arealer skog har skyddats som naturreservat de senaste åren och flera stora restaureringsprojekt av betes- och våtmarker har startat. Men det räcker inte. För att nå miljömålen måste vi alla vara motiverade till förändring och att vi faktiskt ändrar oss. I takt med att vi blir fler som ändrar oss så ökar chanserna att nå ett miljömässigt hållbart samhälle och vi får målen i sikte.

Hur långt har vi kvar för att nå miljömålen? På vår webbplats www.lansstyrelsen.se/orebro kan du ta del av uppföljningsrapporten Hållbarhet i sikte.

På väg mot en bättre miljö

Länsstyrelsen arbetar bland annat med miljöprövning, tillsyn samt kartläggning och sanering av förorenade områden. Vi arbetar även med tillsynsvägledning gentemot kommunernas miljökontor. Detta görs genom bland annat regional samverkan, rådgivning, information, utbildningar och framtagande av vägledande material.

Verksamheter som påverkar miljön negativt får inte startas eller förändras utan en godkänd miljöprövning. Kommunen prövar mindre verksamheterna, Länsstyrelsen prövar mellanstora och mark- och miljödomstolen genomför prövningar av större verksamheter. I länet finns många verksamheter där det krävs en miljöprövning om man till exempel vill öka produktionen. Prövningen utgår från miljöbalken och syftar till att företagen ska ha en fungerande process men göra minsta möjliga miljöpåverkan. I vårt område miljöprövas exempelvis gruvor, pappersmassaföretag, stålindustri, avfallsförbränning, kemi- och sprängämnesföretag men även vindkraftparker kräver en prövning.

Länsstyrelsen ansvarar även för tillsyn av större verksamheter. Det är ett viktigt arbete för att säkerställa att miljömålen och villkoren i miljöprövningen uppfylls. Målet är att arbeta förebyggande så att skadorna på miljön minimeras eller elimineras.

Runt om i länet finns cirka 4 000 platser som redan har förorenats av tidigare verksamheter – allt från gruvor till kemtvättar. De har lokaliserats vid inventeringar av misstänkta områden, dokumenterats och prioriterats för sanering eller bevakning. Sanering sker oftast i samverkan med den berörda kommunen. Grundprincipen är att den som förorenar ska betala kostnaderna men om företaget inte längre finns kvar betalas saneringen av statliga eller kommunala medel.

Genom att ha en miljöprövning med inriktning på att nå miljömålen, en tillsyn så att villkoren i prövningen uppfylls och med sanering och bevakning av förorenade platser ska vi förbättra miljön – både för oss som lever nu och för kommande generationer.

MÄNNISKA & SAMHÄLLE

Inom området människa och samhälle arbetar vi med val, jämställdhet, mänskliga rättigheter, nationella minoriteter, integration, folkhälsa, krisberedskap, medborgarskap, lönegaranti, notarius publicus, kameraövervakning, vigsel, begravningar, överförmyndare och deponera pengar.

Länsstyrelsen arbetar tillsammans med kommunerna för att skapa bra förutsättningar i samhället för länets medborgare. Alla ska på lika villkor erbjudas en livsmiljö där det är tryggt, enkelt och säkert att arbeta, bo och leva.

På vår webbplats www.lansstyrelsen.se/orebro kan du bland annat läsa om de bidrag du kan söka och det vi har tillsyn över inom området människa och samhälle.

Fria val

Länsstyrelsen är regional valmyndighet. Vi beslutar om valdistrikt, svarar för den slutliga rösträkningen i alla val och fastställer resultaten vid val till kommun- och landstingsfullmäktige.

Vart fjärde år röstar vi fram politiker och politiska partier som ska styra Sveriges kommuner, landsting och riksdag. Vart femte år röstar vi på dem som vi vill ska representera Sverige i Europaparlamentet.

Länsstyrelsens valhandläggare arbetar före, under och efter de fyra allmänna valen. Före valet fastställer vi valkretsindelningen och beslutar om hur valdistrikten ska se ut. Vid valen till riksdagen, kommun- och landstingsfullmäktige tar vi emot alla valsedelbeställningar och ansökan om kandidatur av de kandidater som ska stå på partiernas valsedlar. Vi ändrar i röstlängden om uppgifterna på ditt röstkort är fel. Röstlängden används sedan i vallokaler för att pricka av vilka som har röstat, så att ingen kan rösta flera gånger. Har du inte kvar ditt röstkort kan vi ge dig ett nytt.

Under valnatten ansvarar vi för valnattsrappor-

teringen, vilket innebär att de olika valdistrikten rapporterar sina röstresultat till oss på valnatten. När vi har kontrollerat uppgifterna registreras de till Valmyndigheten som presenterar resultatet.

Direkt efter alla val genomför vi den slutliga sammanräkningen. Det innebär att vi:

- kontrollräknar valnattens resultat
- granskar ogiltiga röster
- fördelar röster på olika valsedelstyper
- räknar personröster
- utser ledamöter och ersättare till landsting- och kommunfullmäktige.

Rösträkningen är en allmän förrättning, det betyder att vem som helst får komma och titta på när vi räknar.

Peter Strand och Behroz Kurdahmadi.

Verktyg för ett mer jämställt Örebro län

På Länsstyrelsen arbetar vi för ett jämställt Örebro län. Med jämställdhet menas att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Vi stödjer kommuner, statliga myndigheter och andra aktörer med att integrera jämställdhet, detta genom att bland annat erbjuda utbildningar samt initiera och driva projekt. Behroz Kurdahmadi och Peter Strand, som jobbar på Virginska skolan i Örebro, har arbetat mot hedersrelaterat förtryck, våld mot kvinnor och för jämställdhet och integration i projekt som finansierats av Länsstyrelsen.

Ända sedan 2006 har Peter och Behroz arbetat med pedagogik som utmanar begränsande normer. När de fann verktyget ”Lås Upp” fick de ytterligare ett nytt verktyg för normkritisk pedagogik. ”Lås Upp” är ett metodmaterial som utvecklades av Botkyrka kvinno- och tjejjour. Materialet öppnar upp för samtal kring genus, sexualitet, och heder utifrån ett normkritiskt förhållningssätt.

– Vi har deltagit vid seminarier och utbildningar kring metoden och efter anpassning till vårt arbetssätt är vi troligen de allra första utanför Botkyrka som använder materialet i praktiken. Vi använder materialet bland eleverna på Virginska skolan och utbildar andra inom skola, kommun och universitet, berättar Peter som arbetar som skolkurator.

– Vi jobbar med Barnkonventionen som grund mot förtryck och våld av alla sorter. Det kan vara hedersrelaterat våld, mobbning, förtryck av olika grupper, våld mot kvinnor och mycket annat. Vi arbetar oftast i grupper där alla får

utrymme att prata och synas. Det kan förändra nuvarande beteenden men det är också till stor del ett förebyggande arbete, säger Behroz som arbetar som lärare. Det är väldigt stimulerande att arbeta med de här frågorna. Vi ser att det ger resultat. Individer som växer, tar plats och vågar stå för sina åsikter och grupper där dynamiken ändras och människor vågar att prata med varandra. Vi arbetar med det här för att hjälpa människor och för att lösa problem.

– Vi har ett fantastiskt stöd från vår rektor och skola. Utan den supporten och det projektstöd vi får från Länsstyrelsen skulle det inte fungera. Länsstyrelsen är aktiva inom jämställdhetsarbetet och tar stort ansvar för den länsövergripande resursgruppen där vi deltar, avslutar Peter.

Läs om de nationella jämställdhetsmålen och vårt arbete på www.lansstyrelsen.se/orebro/jamstalldhet

En del av framtidens Sverige

Människor söker sig till Sverige av många olika anledningar och får därför hjälp av olika myndigheter. Ett av Länsstyrelsens uppdrag gäller mottagandet och integrationen av flyktingar och andra skyddsbehövande som exempelvis ensamkommande barn. Samverkan och samarbete är nyckelord för att de nyanlända ska fungera som en viktig del av framtidens Sverige.

Länsstyrelsen har en övergripande roll när det gäller att främja samverkan mellan parter som är involverade i arbetet att ta emot, etablera och integrera flyktingar i samhället.

För att mottagandet ska fungera krävs beredskap och kapacitet. Därför har Länsstyrelsen överenskommelser med länets kommuner angående boende och övrig organisation som behövs när vi ska ta emot nyanlända flyktingar och ensamkommande barn. För att säkerställa de ensamkommande barnens trygghet ska barnen erbjudas ett boende i familjehem eller gruppboende.

Länsstyrelsen främjar och utvecklar regional samverkan mellan kommuner, landstinget, Arbetsförmedlingen, Migrationsverket, Försäkringskassan och andra aktörer som är involverade. Syftet är att underlätta etableringen med fokus på samhällsorientering, svenskundervisning och andra arbetsförberedande insatser sam-

tidigt som boende och levnadsomständigheter måste fungera.

Resultatet av integrationsarbetet följs upp med en årlig enkät där kommunerna beskriver hur situationen är och hur arbetet utvecklas. Länsstyrelsen anordnar även träffar och andra forum för att identifiera problem och lyfta fram goda exempel. I arbetet ingår även att samla in och sprida information i olika frågor, alltifrån olika lagförändringar och rapporter till tips på arbetsmodeller.

Med ett effektivt system för mottagande och introduktion i samhället kan vi bättre ta tillvara på tidigare utbildning och yrkeskunskap. Det bidrar till att få fler i arbete eller att bli företagare och därigenom till ökad kompetensförsörjning.

Räddningstjänsten som *alltid är redo*

Vid bränder, olyckor, utsläpp och andra händelser som innebär fara för människa och samhälle måste krisberedskap och räddningstjänst fungera. Länsstyrelsen samverkar med olika lokala, regionala och centrala aktörer för att skapa ett tryggt och säkert samhälle. En av samverkansaktörerna är räddningstjänsten. Dygnet runt, året om, förlitar vi oss på att räddningstjänsten ska kunna rycka ut om olyckan är framme. Det vi inte ser är det viktiga arbetet bakom en framgångsrik insats.

Patrick Lundwall är larmchef vid Bergslagens Räddningstjänst och med en bakgrund som ambulansförare och säkerhetssamordnare på kommunen har han en gedigen erfarenhet inom området.

– Jag har samarbetat med Länsstyrelsen under många år och deras roll inom utbildning, övningar, samordning och andra förebyggande insatser är otroligt viktig, säger Patrick. Bergslagens Räddningstjänst är ett förbund som består av brandstationer både i Örebro och Värmlands län. Vi gränsar också mot andra räddningstjänster som Nerikes Brandkår – därför är samordning och samverkan över kommungränser och gränser mellan olika länsstyrelser grundläggande om räddningsarbetet ska fungera.

Träning, förberedelser, planering och samordning är A och O för en lyckad insats. Kartläggning av risker med analyser och riskbedömning gör att olyckor kan förebyggas.

– Vi måste hela tiden ligga steget före om vi ska vara fram-

gångsrika. Länsstyrelsen är aktiva och ordnar exempelvis samverkansövningar över kommungränserna med brandkår, ambulans, polis och andra involverade. Där tränar vi inför olika situationer som kan uppstå. Det kan vara alltifrån hur vi ska agera om dricksvatten förorenas, till om det sker en olycka på flygplatsen eller hur vi ska handla vid en kraftig storm. Men vi arbetar också med hur vi ska förhindra olyckor och deras effekter.

– Det är mycket som måste samordnas för att vårt arbete ska fungera, fortsätter Patrick. Länsstyrelsen finns till exempel med i samverkan kring vårt kommunikationssystem RAKEL som är gemensamt mellan räddningstjänst, polis, ambulans, SOS och kommunal krishantering. Länsstyrelsen sköter även omvärldsbevakningen, så att vi får hjälp med ett bredare perspektiv utan att själva lägga tid på att jaga information.

Samverkan som ger resultat

Länsstyrelsen har ett särskilt ansvar för att samordna och utveckla det förebyggande arbetet mot alkohol, narkotika, dopning och tobak (ANDT) i länet. Grundläggande för ett framgångsrikt arbete är samverkan. I länet samverkar polisen, landstinget, regionförbundet och universitetet under länsstyrelsens ledning för minskad användning av tobak och alkohol och ett samhälle fritt från narkotika och dopning.

Örebro län har organiserat sitt övergripande ANDT-arbete i samverkansgruppen Samhällsråd T. Inom samverkansgruppen finns en gemensam strategi och det görs gemensamma årliga verksamhetsplaner.

– Vårt mål är att skapa möjligheter för ökad samverkan i länet och genom ett långsiktigt förebyggande ANDT-arbete bidra till vinster vad gäller hälsa, trygghet och ekonomi, berättar Marie Montin som är länsamordnare för ANDT-arbetet på Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen samordnar arbetet och de övriga som ingår i samverkansgruppen är polisen, landstinget och regionförbundet samt universitetet.

– Polisen leder det operativa arbetet mot brottslighet som är kopplad till ANDT. Det är polisens roll att förebygga brott, minska brottsligheten och skapa trygghet för allmänheten, berättar Fia Lundbäck på Polismyndigheten i Örebro län. Det följer mycket brottslighet i spåren av alkohol, narkotika,

dopning och tobak. I den mesta brottsligheten finns det oftast ett missbruk i botten, både vad det gäller våldsbrott och hos livsstilskriminella. Våldsbrott utförs ofta under påverkan av droger och många brott begås för att finansiera ett missbruk.

– Polisen behöver samverka för att nå bästa möjliga resultat och i Örebro län har vi en lång tradition av gott samarbete. Genom Samhällsråd T finns det en bra och framgångsrik struktur och Länsstyrelsen fungerar som kittet i hela verksamheten. Jag uppskattar exempelvis de seminarier om narkotika som har anordnats. Det är viktigt att alla har samma lägesbild av utvecklingen och har klara roller i det som måste göras. Arbetet mot ANDT är en helhet där vi alla är en del i kedjan av insatser som krävs för att lyckas. Tillsammans är vi mycket slagkraftigare än om var och en gör sin del, avslutar Fia Lundbäck

SAMHÄLLSPLANERING & KULTURMILJÖ

Inom området samhällsplanering och kulturmiljö arbetar vi med planfrågor, energi, infrastruktur och IT, kulturresevat, arkeologi och forn lämningar, landskapsvård, byggnadsvård och skyddad bebyggelse.

Länsstyrelsen arbetar med samhällsplanering som bidrar till goda och trygga levnadsförhållanden samt en långsiktig hållbar livsmiljö för länets invånare och besökare. Vi verkar för förbättrade kommunikationer mellan länet och omvärlden, både fysiskt och digitalt. Vi värnar kulturmiljön – en del av samhällets historia som ger kontinuitet i vardagen och ökar människors förståelse för sin omvärld.

På vår webbplats www.lansstyrelsen.se/orebro kan du bland annat läsa om de bidrag du kan söka och det vi har tillsyn över inom området samhällsplanering och kulturmiljö.

Planer för ett bättre samhälle

Länsstyrelsen bedriver ett brett arbete inom samhällsplanering. Vårt län befinner sig i en ständig förvandling. Vi behöver nya bostäder, industriområden och platser där friluftslivet kan utvecklas. Byggandet ska ske i samklang med infrastrukturförändringar som nya vägbyggen samtidigt som vi ska ta hänsyn till befintliga värden.

Länsstyrelsen levererar planeringsunderlag för bland annat natur-, kultur- och miljöintressen, infrastruktur, och riksintressen. Dessa ingår som en del i de fysiska planer som kommunerna ska ta fram för sin utveckling. Översiktsplanen är det viktigaste styrmedlet för kommunernas vilja att använda mark och vatten för bebyggelse och naturområden. Länsstyrelsen samråder och ger stöd i framtagandet av kommunernas översiktsplaner. För att undvika framtida problem är det viktigt att komma fram till lösningar där olika intressen tas till vara så exempelvis inte bostäder kommer för nära störande industriområden. Det finns många planer och program att ta hänsyn till i översiktsplanen. Såväl regionala som nationella lagar och regler ska följas och även frågor som utbyggnaden av bredband och planering för friluftsliv ska finnas med.

Utifrån översiktsplanen tar kommunerna fram detaljplaner som kan gälla alltifrån enstaka hus till flera kvarter. I detaljplanen är det mycket mer än husens utseende och funktion som ska finnas med. Planen måste ta hänsyn till buller, parkeringsmöjligheter, lekplatser och mycket annat.

Om kommunernas detaljplaner inte tar hänsyn till den nationella lagstiftningen kan vi upphäva kommunens beslut. Länsstyrelsen ansvarar även för tillsyn av byggnadsnämndernas beslut i bygglov.

Vid planering av ny bebyggelse och infrastruktur är det många hänsyn som ska tas. Länsstyrelsen tillsynar kommunernas beslut om dispens från strandskydd, arkeologiska beslut, har ett ansvar för kulturmiljöer och det är Länsstyrelsen som ser till att kommunerna tar hänsyn till alla frågor av riksintresse.

För att tillgodose behovet av en god boendemiljö krävs goda underlag och analyser. Vilka är de framtida behoven av boende för studenter och äldre? Hur ska vi leva upp till nuvarande och framtida energi- och klimatmål? Hur ska vi bygga ut bredband och utveckla de digitala möjligheterna inom sjukvård, service och utbildning? Länsstyrelsen driver dessa frågor och gör årliga sammanställningar av situationen på bostadsmarknaden i syfte att tillsammans med kommunerna planera för ett allt bättre samhälle.

Länets digitala agenda - en strategi med möjligheter

Vårt län är framgångsrikt och har kommit långt i utbyggnaden av bredband och användandet av digital teknik. Länsstyrelsen i Örebro län driver, tillsammans med regionförbundet, landstinget, kommuner, organisationer och andra intressenter, utvecklings- och strategiarbetet – digital agenda.

För att möta de utmaningar som finns både internationellt och nationellt behöver vi ta till vara de möjligheter som digitaliseringen ger. Digital agenda är till för att skapa samhällsnytta och underlätta utveckling inom länet.

Örebro län ligger i absoluta Sverigetoppen när det gäller bredbandstäckning. Här finns därför särskilt goda förutsättningar för att använda och utnyttja den digitala tekniken. Örebro län var först ut i Sverige med att påbörja arbetet med en digital agenda på regional nivå. Länsstyrelsen är en samlande kraft i det regionala arbetet som genomförs i nära samarbete mellan myndigheter, företag och organisationer. Det handlar om hur informations- och kommunikationstekniken står till vårt förfogande – och inte tvärtom.

Rätt använd kan digital teknik användas till förbättringar inom exempelvis utbildning, sjukvård och offentlig service men även inom privata områden som innebär förbättrad livskvalitet som distansarbete, kommunikation och tillgång till tjänster. Med ett väl utbyggt bredbandsnät är

digital agenda även ett viktigt verktyg i landsbygdsutvecklingen.

Under 2014 antogs Örebro läns digitala agendan. Den spänner över många samhällssektorer, indelade i sju områden för åren 2014, 2016 och 2020:

- Tillgång till bredband
- Minska det digitala utanförskapet
- E-förvaltning
- E-hälsa
- Skolan
- Energi och klimat
- Kultur och kreativitet

digitalagenda.nu

Du kan följa arbetet med den digitala agendan för länet på webbplatsen www.digitalagenda.nu.

Vi utforskar, bevarar och sprider kunskap

Inom kulturmiljövården arbetar vi på Länsstyrelsen för att bevara vår kanske viktigaste historiebok – kulturlandskapet. Ett landskap fullt av spår och lämningar som berättar människans historia från forntid till nutid. Anna Eriksson, som bor i Finnerödja och arbetar i Laxå, är aktiv i flera hembygds- och intresseföreningar som utforskar, bevarar och sprider kunskap om flera av de spännande platser, byggnader och händelser som har sitt ursprung här i bygden.

Sedan länge har Ramundeboda varit känt som en tämligen trist rastplats efter E20 men platsen har nu blivit en riktig pärla med en spännande klosterruin.

– När kyrkmuren behövde lagas undersöktes den av Länsstyrelsen. Då upptäcktes det att muren dölde en äldre byggnadsstruktur och Länsstyrelsen tog ett initiativ att undersöka platsen noggrannare, berättar Anna. Projektet tog fart och Laxå kommun, Ramundeboda-Laxå hembygdsförening och de närboende har alla bidragit till att området vid klosterruinen grävdes ut, undersöktes och bevarades.

– Klosterruinen och omgivningarna med exempelvis kalkugnen, Munkarnas mur och strandkällaren skulle inte bara dokumenteras och bevaras. I planen ingick det att tillgängliggöra platsen. Länsstyrelsen har bidragit ekonomiskt och hjälpt till att förmedla pengar från stiftet, fortsätter Anna. Nu har ruinerna grävts ut, området har rustats och skyltar har satts upp. Det har även gjorts särskilda satsningar för barn,

bland annat har en barnbok tagits fram. Resultatet har blivit väldigt lyckat och uppskattat.

Ramundeboda var en rast- och mötesplats i tusen år eller mer. Här på gränsen mellan Svealand och Västergötland vid kanten av de mörka Tivedskogarna kunde man tryggt vila ut och övernatta under resorna. Här var lösenplats för den medeltida Eriksgatan och här blev 1634 gästgivargården en av de första postanstalterna i Sverige. Ramundeboda är en viktig plats med en spännande historia väl värd att sprida.

– Projektet har varit en stor satsning med många intressenter. För att säkerställa att området fortsätter utvecklas och att Ramundebodas historia sprids har vi bildat Ramundeboda Intresseförening. Den gamla rastplatsen har levt upp – området har blivit en levande historisk attraktion, både för ortsbor och turister, avslutar Anna Eriksson.

ÖREBRO 12

12 SAKER OM LÄNSSTYRELSEN

1. Vi ansvarar för den regionala livsmedelstillsynen. Den mat vi äter ska vara bra och människor ska inte bli sjuka av den.
2. Drygt nio procent av Sveriges djur- och växtarter är hotade av utrotning. Vi tar fram åtgärdsprogram för att skydda och bevara dessa arter.
3. Vi beslutar om vilka vägar som rekommenderas för transport av farligt gods och vilka som har restriktioner för farligt gods.
4. Kampsportsdelegationen, som prövar ansökningar om tillstånd att anordna kampsportsmatcher, finns vid Länsstyrelsen i Örebro län.
5. Vi informerar jägare och markägare, registrerar jaktområden, tilldelar licenser samt samlar in och sammanställer avskjutningsstatistik.
6. Vi arrangerar regelbundet rådsmöten där företagare, företrädare för länets kommuner, myndigheter och olika organisationer kan träffas och diskutera viktiga, gemensamma framtidsfrågor.
7. Hos oss finns alltid en tjänsteman i beredskap. Den personen har jour dygnet runt och larmas av SOS Alarm.
8. Vi ger bidrag och stöd till att starta eller utveckla företag på landsbygden.
9. Vår webbplats www.lansstyrelsen.se/orebro har varje dag cirka 1000 besök. Det går även att följa oss på Twitter under @LstOrebro.
10. Vi stimulerar länets företag och föreningar på flera sätt för att skapa en hållbar ekonomisk utveckling och öka sysselsättningen.
11. Vi har till uppgift att skapa förutsättningar i samhället så att hela befolkningen kan få en god hälsa på lika villkor.
12. Vi beslutar om valdistrikt, svarar för den slutliga rösträkningen i alla val och fastställer resultaten vid val till kommun- och landstingsfullmäktige.

Vill du veta mer om vårt arbete? Besök vår webbplats www.lansstyrelsen.se/orebro

Broschyren är framtagen av kommunikationsfunktionen på Länsstyrelsen i Örebro län.

Text: Tillman United

Omslagsfoton: Mostphotos

Foto: Mostphotos s. 4, 6, 11, 12, 22, 26

Tillman United s. 7, 13, 18, 20, 21

Christer Pöhner s. 2, 3

Elisabeth Karlsson s. 8, 25

Roger Lundberg s. 16

Illustratör: Tobias Flygar s. 14

Tryckeri: TMG Taberg

Publ nr: 2014:19

Länsstyrelsen
Örebro län

En samlande kraft!

www.lansstyrelsen.se/orebro

Besöksadress: Stortorget 22

Postadress: 701 86 Örebro

Telefon: 010-224 80 00

E-post: orebro@lansstyrelsen.se